

FINANSLOVEN REDUCERER BESKÆFTIGELSEN MED 4.000 PERSONER OG VELSTANDEN MED 2½ MIA. KR.

Finansloven for 2012 indeholder skatte- og afgiftsstigninger, der varigt øger skattetrykket med godt 5 mia. kr. Der er tale om afgiftsstigninger (bl.a. på sodavand, øl, slik, chokolade) samt forhøjelse af indkomstskatter for personer og virksomheder. Skatte- og afgiftsstigningerne vil reducere den strukturelle beskæftigelse svarende til ca. 1.500 personer. Herudover vil afskaffelsen af starthjælp, kontanthjælpsloft og 225 timers-regel reducere beskæftigelsen med ca. 2.500 personer. Samlet set reducerer finansloven den strukturelle beskæftigelse svarende til 4.000 personer. Det indebærer et strukturelt velstandstab på 2½ mia. kr. CEPOS har fremført denne kritik af finansloven siden oktober 2011 og i øvrigt opfordret til, at Thorning-regeringen opjusterer sit krav til reformer med 4.000 personer til sammenlagt 59.000 personer (som konsekvens af at finansloven reducerer beskæftigelsen med 4.000 personer). Det har de nu gjort. I Finansministeriets Økonomisk Redegørelse fra december 2011 fremgår det nemlig, at regeringen opjusterer sit krav til reformer med 4.000 personer til 59.000 personer. Fordi man nu erkender, at finansloven reducerer den strukturelle beskæftigelse svarende til 4.000 personer.

I Thorning-regeringens finanslov for 2012 er der indeholdt skatte- og afgiftsstigninger på godt 5 mia. kr. Der er tale om afgiftsstigninger på bl.a. sodavand, øl, slik og chokolade. Herudover er der tale om stramninger i personbeskatningen (f.eks. beskatning af sundhedsforsikringer og reduceret mulighed for indskud på ratepension) og i virksomhedsbeskatningen (begrænsninger af underskudsfræførsel, skærpet beskatning ved generationsskifte, arbejds-skadeafgift mv.).

Skatter og afgifters effekt på arbejdsudbuddet

Det er vigtigt i den forbindelse at være opmærksom på, at afgiftsstigninger reducerer arbejdsudbuddet. Det, der er afgørende for beslutningen om at arbejde ekstra, er realafkastet efter skat ved en ekstra arbejdstime. Dvs. at arbejdsudbuddet afhænger af, hvor mange ekstra varer og tjenester man kan købe for en ekstra arbejdstime. Hvis afgifter sættes op, bliver varerne dyrere i forretningerne, og der kan dermed købes færre varer for en ekstra arbejdstime. Og det reducerer arbejdsudbuddet. De økonomiske vismænd har fundet, at en forhøjelse af afgifterne på ca. 1,35 mia. kr. (2011-niveau) reducerer arbejdsudbuddet med 400 personer¹. De øvrige skattestigninger vil også reducere arbejdsudbuddet. F.eks. vil beskatning af sundhedsforsikringer gøre det mindre attraktivt at være i beskæftigelse frem for at være på overførselsindkomst, mens indgrebet over for ratepensioner vil betyde flere topskatteydere (begge dele reducerer arbejdsudbuddet). Den øgede beskatning af erhvervslivet vil dels betyde prisstigninger og dels færre investeringer. Færre investeringer betyder mindre kapitalapparat, og det betyder mindre produktivitet. Effekten heraf er mindre realløn og arbejdsudbud. Samlet set vil skattestigningen på 5 mia. kr. reducere arbejdsudbuddet svarende til ca. 1.500 personer.²

Udover den negative effekt på arbejdsudbuddet er der også en forvriddning som følge af øget grænsehandel, når afgifter på bl.a. cigaretter, sodavand, øl og slik sættes op.

Afskaffelse af starthjælp, kontanthjælpsloft og 225-timerregel

Regeringen lægger herudover op til, at de øgede afgifter bl.a. skal finansiere afskaffelse af starthjælp, kontanthjælpsloft og 450 timers-regel. Disse initiativer reducerer beskæftigelsen med 2.500 personer³. Dermed er der i alt tale om et samlet fald i den strukturelle beskæftigelse

¹ Jf. Det Økonomiske Råd, Efteråret 2008

² Beregnet ud fra forsigtige antagelser om sammenhænge mellem diverse skattesatser og arbejdsudbud, jf. Det Økonomiske Råd, Efteråret 2008.

³ Finansministeriets svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 74 (Alm. del - § 7) af 28. januar 2011

på 4.000 personer. Velstandstabet ved et permanent tab af beskæftigelse på 4.000 personer udgør ca. 2½ mia.kr.

Siden oktober 2011, hvor det blev kendt, at regeringen planlagde at gennemføre disse ændringer, har CEPOS anført de negative konsekvenser for arbejdsudbuddet⁴ samt opfordret regeringen til at opjustere sit eget krav til arbejdsmarkedsreformer tilsvarende (fra 55.000 til 59.000 personer)⁵. Af regeringsgrundlaget fremgår det, at arbejdsudbuddet gennem reformer skal øges med 55.000 personer. CEPOS har anført, at når man på finansloven reducerer beskæftigelsen med 4.000 personer, må man øge det generelle reformkrav med det samme antal fuldtidsbeskæftigede. I Finansministeriets Økonomisk Redegørelse fra december 2011 fremgår det, at regeringen nu anerkender denne argumentation og derfor opjusterer sit krav til reformer med 4.000 personer til 59.000 personer. I Økonomisk Redegørelse (december 2011) side 19 i boks 1.3 skrives der:

”Den forøgelse af skatter og afgifter med varigt ca. 5 mia. kr. og fjernelsen af kontanthjælpsloftet og starthjælp mv., der indgår i finanslovsaftalen 2012, bidrager under ét til en styrkelse af de offentlige finanser, men skønnes samtidig at svække arbejdsudbuddet på sigt svarende til godt 4.000 personer. Dermed kræves en styrkelse af arbejdsudbuddet på ca. 59.000 personer via nye initiativer for at sikre det samlede mål i regeringsgrundlaget”.

Lav strukturel vækst frem mod 2026

Danmark står ifølge OECD til at få den 4. laveste potentielle økonomiske vækst i perioden 2010-2026⁶. Den danske vækst forventes således at blive på 1,2 pct. årligt frem til 2026, mens de 32 OECD-lande i gennemsnit forventes at få en gennemsnitlig årlig vækst på 1,9 pct. De øvrige nordiske lande - Sverige, Finland, Norge og Island - forventes at få en gennemsnitlig potentiel vækst på 2,1 pct. Den danske lavvækst skyldes, at OECD forventer, at beskæftigelsen næsten ikke vil bidrage til væksten. Herudover forventer OECD en lav produktivitetsvækst i Danmark frem mod 2026. I det perspektiv er det vigtigt, at der de kommende år gennemføres reformer, der øger den strukturelle beskæftigelse. Derfor bør man de kommende år undlade at gennemføre initiativer på finanslovene, der reducerer beskæftigelsen. Det betyder i praksis, at man bl.a. bør afholde sig fra at øge skattetrykket og overførselsindkomsterne.

Fremrykning af offentlige investeringer

Ovenstående beregninger fokuserer på de strukturelle effekter (der vil indfinde sig på længere sigt) af Finansloven for 2012.

Finansloven for 2012 indeholder også en fremrykning af investeringer i 2012 (og 2013). Disse vil - såfremt de realiseres til tiden - have en positiv effekt på beskæftigelse og BNP i årene 2012-2014. Herefter vil der være en negativ effekt på beskæftigelsen. Fremrykningen udgør i alt godt 18 mia.kr. - godt 10 mia.kr. i 2012 og 7½ mia. kr. i 2013. I et svar til Folketinget⁷ har Finansministeriet beregnet, at en fremrykning af offentlige investeringer med 10 mia. kr. i 2012 og med 7½ mia.kr. i 2013 øger beskæftigelsen i 2012 med 8.000 personer og med 10.000 personer i 2013. I 2014 er der en svag positiv effekt på 4.000 personer. I årene 2015-2020 reduceres beskæftigelsen, så der i 2020 er 5.000 færre i beskæftigelse, end der ville være i et forløb, hvor der ikke blev fremrykket offentlige investeringer. Når beskæftigelsen er 5.000 personer lavere i 2020 skyldes det dels, at fremrykningen i 2012 og 2013 modsvares af lavere investeringer i årene 2014-2020. Hertil kommer, at konkurrenceevnen svækkes af fremrykningen af de offentlige investeringer. Den større økonomiske aktivitet i 2012 og 2013 medfører højere lønstigninger og dårligere konkurrenceevne. Det betyder tab af arbejdspladser frem mod 2020. I årene 2020-25 forbedres konkurrenceevnen, og jobtabet neutraliseres. Det fremgår hermed, at fremrykning af offentlige investeringer ikke har nogen positiv effekt på den langsigtede beskæftigelse.

⁴ Dagbladet Børsen den 31. oktober 2011

⁵ Dagbladet Børsen den 15. november 2011

⁶ Se CEPOS-notat af 27. juli 2011 ”Danmark står til den 4. laveste økonomiske vækst frem mod 2026”

⁷ Finansministeriets svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 34 (alm. Del -57) af 1. november 2011